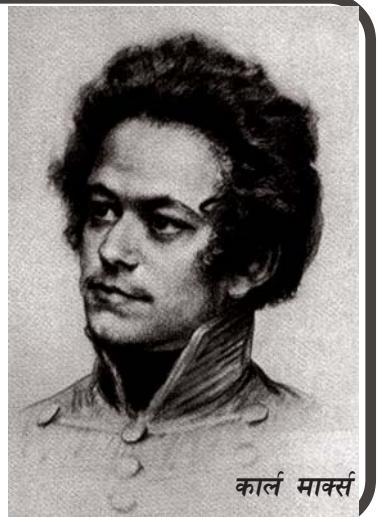

पुर्खा दयक तकगु सम्पति, भीगु कला व संस्कृति

पिकाक-ख्वप नगरपालिका

Vj k kf}

कार्ल मार्क्स

नेपाल संवत् ११३९ कछलाथ्व/ २०७५ कार्तिक / 2018 November / ल्या: १, दाँ: १

; DkfbSlo

नेपाल संवत् ११३९ न्हु दँया लसताय ख्वप नगरपालिकाया गवसालय ‘ख्वप पौ’ नां या नेपालभाषा पौ पिकाय दयो लयताया। नेव भाषं पत्रिका पिकायगु व भाषा विकासया नितिं ग्वाहाली जुइगु ज्यायाय्गु मति नगरपालिकाया न्हापां निसेया हे खः। ख्वप नगरपालिका नेपाल भाषा, कला, संस्कृति सम्पदा म्वाक तय्या निति न्हापानिसें ज्यायाड बयोच्चंगु सकसिनं स्यू। भाषा व साहित्यया माध्यमं जनाया सेवा याय्गु जिमिगु उद्देश्य खः।

१५ दाँ तक स्थानीय तह जनप्रतिनिधि मदयकं हज्याक यंके मफुगु हुनि हे भीगु दे लिपा लात। नेपाल मजदुर किसान पार्टी पटक पटक स्थानीय निकाययाता हानं म्वाके मःगु व चुनाव याय् मःगु ग्यसु लागु विचः प्वंक वयो च्चंसां शासक दल तय्सं थुकियाता बेवास्ता यात। गुकिं जनतां दुःख सिल। भीगु भाषा, संस्कृति व सम्पदा संरक्षण ख्य् तस्कं लिपा लात।

नेपाल संविधान २०७२ वय् धुंक नेपालया फुक्क भाषाभाषी तय्गू मां भाषं आधारभूत तह तक आखः छंके दइगु खाँ क्वजित। उगु जनआन्दोलनं दयकगु संविधान या लिधंसाय् जूगु चुनावय् त्याक वां पुं ख्वप नगरपालिकाया जनप्रतिनिधि पिन्सं कला, संस्कृति व सम्पदा म्वाकेगु, भिंकेगु ज्याखय् च्चछाय् बहगू ज्या याड वयो च्चंगु खाँ फुक्कसिनं थू।

भवखाचां थुगु यक्क सम्पदा ल्हवने मःगु अज नं ल्यं दःनि। ख्वप नगरपालिकां पिथांगु थुगु ‘ख्वप पौ’ बुलेटिन पाखें नगरपालिकाया थी थी ज्याभ्वः, देश विदेशया घटना, लुमांके बहपिनिगु प्रेरणादायी खाँ, साहित्य नं पिथानेगु जिमिगु कुतः खः। छिकपिनिगु अमूल्य सुभाव, लेख रचना व ग्वाहाली थुगु बुलेटिन याता बियो दिइगु भलासा काय्। न्हु दँ ११३९ या भिन्तुना नपां।

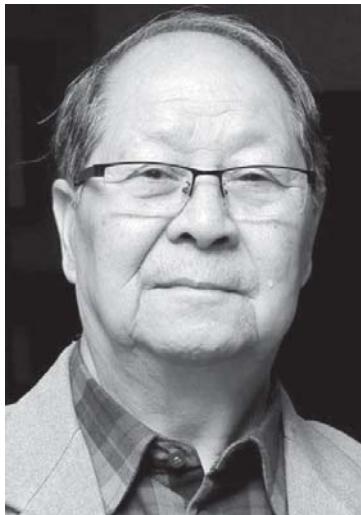
पिकाक- ख्वप नगरपालिका/सम्पादक-आशाकुमार चिकंबज्जार/थाकू-भक्तपुर अफसेट प्रेस

फोन ल्या: - ०१-६६१००९६, ई-मेल - bhaktapurmun@gmail.com

छुं नं सम्बत् मुककं छगू जाति व भाय् ल्हाइपुं भाषाभाषी तयगु जक जुय फइमखु

ख्वप नगरपालिका पाखों पिब्वगु नेपालभाषा बुलेटिन 'ख्वप पौ' ख्य् नेपाल मजदुर किसान पार्टीया हानेवहम्हा नायो, वरिष्ठ राजनीतिज्ञ नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) ज्यू नपांया खॅल्हाबँल्हा :-

- १) ख्वप नगरपालिका पाखों नेपाल भाषाया बुलेटिन "ख्वप पौ" न्हापांगु ल्या पिब्वयतांगु द। दकले न्हापां ने.सं. ११३८ या न्हू दंया मिन्तुना देष्ठायो च्वडा । ११३९ या न्हू दंया लसताय पिब्वयतांगु 'ख्वप पौ' नं. दे व जनताया निःस्वार्थ रुपं सेवा याइगु आशा काया ।
- २) नेपाल सम्बतया ऐतिहासिक व सांस्कृतिक मू या विषयलय छिङु तिचा: छु द थै? थव विषयलय् यक्व च्वमिपिन्सं च्वय धुंकगु द:। तर हरेक ऐतिहासिक विषय भौतिकवादी मिखालं स्वयमः अथे धाय्गु आलोचनात्मक मिखालं इतिहास ध्वाथुइक कानेमः।
- ३) नेपाल सम्बतयाता मुककं नेतः तयगु जक सम्बत खः धायो वयो च्वंगु खाँ गुलि पाय्छिं जु? छुं नं सम्बत् मुककं छगू जाति व भाय् ल्हाइपुं भाषाभाषी तयगु जक मधसें समाजय् दयोच्वंगु फुकक जातजाति, भाय् वा संस्कृति देय् व समाजया निंति यागु योगदान (गवाहाली) काथं कायमः।
- ४) ख्वपदे याता सांस्कृतिक दे (नगर) घक वर्छिकेता नेपाल मजदुर किसान पार्टी यक्व दाँ न्ह्यो निसिं ज्यायाङ् वयो च्वंगु दः। ख्वपयाता सांस्कृतिक दे घक वर्छियगु आधार (हुनि) छु छु द? ख्वप जक मखु स्वनिगः (उपत्यका) याता हे सांस्कृतिक दे खःदक वर्छिय मःगु खः। इलय हे थथे यागु जूसा थौं यैं दे यचुपिचुगु, प्रदूषण मस्तु, अले अपराधी तयगु अखडा मजुइगु जुइ। नपां पुर्खा दय्कतकगु पुलाँगु कला-संस्कृति

नारायणमान बिजुक्छे (रोहित)
नायो. नेमकिपा

व ऐतिहासिक थाय्बाय्, पुलां पुलांगु सांस्कृतिक सम्पदा त त्यड च्वंगु दे या किपा स्वय दैगु खै। व भी सकसियागु म्हसिइका जुइगु खै। थुकियाबारे लिपा खाँ ल्हाय्।

५) ख्वप यायगु कला-संस्कृति व थानाया थःगुहे थासय् ल्हालांगु मौलिक उत्पादनयाता ल्यांकमिंक तयाता भी छपुच: जुयो गथे हज्याया फै? छुं सल्लाह वियो दिल्ला?

ख्वप नगरपालिकां कला संस्कृति म्वाक तयगु भ्वलय् याड वयो च्वंगु ज्याख्य् भी सकल सिनं थःथःगु थासं फः फः थैं गवाहाली याय्मःगु खाने दः।

६) नेपालभाषा व साहित्य अले ख्वपया संस्कृतिया विषयलय न्हूगु

पुस्तायाता मन वर्चायकेता छु उपाय छ्यले माली?

छुं भाय् व संस्कृति ब्वलाकेता वहे जातजातिया मनूतयगु यक्व यक्व ई हिचःति प्याके मः। थी थी भाय् या थःगु हे पह दै। उकिं थीथी भाय् वा साहित्य मानव सभ्यताया छगू अंग हे खः। ल्हाड, मदयो वाने तांगु भाय्या विषय हुनिनपां मालेगु (अनुसन्धान याय्गु।) ज्याखं मानव समाजया न्हू न्हू खाँ लयो वै। उकिं समाज विकासया खाँ थुइकेता गवाहाली याइ। उकिं देया फुकक भाय् जात-जातियाता म्वाक भिंक तयो तयगु अति आवश्यक जु।

७) थव बुलेटिन पाखों नेपाली जनायाता छुं सन्देश बिय फैला?

'ख्वप पौ' मदिक्क पिब्वयो ख्वप दे जक मखु नेपा दे या फुकक भाय् व साहित्य नपां मेगु ख्यलय् नं गवाहाली याइगु आशा काय। शुभाय्।

अन्तरनगर कराँते धिं धिं बला कासा जुइगु

सुनिल प्रजापति, नायो- ख्वप नगरपालिका

चुनावया इलय् जिमिसं जनतायाता बचं बियागु खः थी थी कासायाता बालाकेता भिंक स्यनेगु (प्रशिक्षण) ज्या याता मदिक्क यंके जक। थुकिया इवलय् दे देसं कासा ख्यः वा कासा छें दयकं दयकं दाच्छ्या छगू अन्तर नगर धिं धिं बला कासा पिब्बयगु। निर्वाचनय् जनतायाता बियागु बचं (घोषणापत्र) काथं उकियाता थःगु लाँपु दयक् जनप्रतिनिधित्यसं ज्या हच्चिङ्क च्वंगु दः।

ख्वप दुनय् गुइनेगू (९२) ब्बनेकुथित दः। थी थी ब्बनेकुथि ब्बड च्वंपु फुक्क धाय् थें ब्बनामि पिनिगु शारीरिक व मानसिक रूप थःता बालाकेगु हक फुक्क सिया उलि हे दः। उकिं ख्वप नगरपालिकां फुक्कसिता वहे मिखां स्वयो च्वंगु दः।

थैया व मचात हे कन्हेया भीगु ख्वपा खः। देया ख्वः हिलेता छम्हा छम्हा मचात खाँ थुपुं देशभक्त अनुशासित व भिं उसाँय् दःपुं जुय्म। थवहे हुनि ख्वप नगरपालिकां धिं धिं बला कासा रवसा रवयो च्वंगु खः।

कासा धिं धिं बला याय् बले कासाखय् प्रतिबद्ध व समाजया भाला कुबिय् फपुं नागरिकत ब्बलड वई धायगु जिमिगु विश्वास खः। भीगु समाजय् यक्व बालापुं मनु दया नं छम्हा नेम्हा बाँमलापुं मनुतयसं थःगु पहलं समाज स्यंकेता सड च्वनि। अथे हे यक्व बालापुं कासामीत दया नं छम्हा नेम्हा बेक्वमति दःपुं कासामी पिसं कासा बदनाम यायगु कुतः याय् फ।

मेगु देशय् वड म्हेत वानिपुं अन्तर्राष्ट्रिय कासामिपुं त्याहाँ मवसें पलायन जुइपुं मख्यक त्याचा च्वयो आर्थिक हिनमिना

याइपुं बाँलापुं स्वयो थःपुं कासामित ल्यइपुं छम्हचा मनुतयसं याड कासा ख्यय् हे बदनाम जुयो च्वांगु द। थुजागु खाँ ख्य् आखः ब्बकिपु स्यनामि (शिक्षक) पिसं थःपुं ब्बनामि तय्ता अःनिसे हे स्यड यंके म। नपां ब्बनामिपुं नं थजगु ज्या पाखें सचेत जुयो तापाड च्वनेम।

देया सरकारं कासामि तय्ता मन हव्यक सम्मान याय् मसगु हुनि यड तसकं बां बालापुं कासामि त जीवनया ल्यू इलय् तुगः मछिक कष्ट नयो म्वाड च्वने मःगु भीसं खड च्वडा। देया राजनीतिक व्यवस्था बाला मजुल धःसा थजागु घटना जुयों तुं च्वनि। उकिं त्तू त्तूपुं कासामि पिसं कासा व शिक्षायाता नपा नपां येंके म। अथे याय् फःपुं ब्बनामि त जक मेपुं स्वयो बालांक हने वांगु भीसं खाडा।

ख्वप नगरपालिकां (चाकमन) घेखरं विकास यायुगु मति शिक्षा, स्वास्थ्य, सुसा-कुसा (सर-सफाई) सम्पदायाता भिंकेगु लह्वंकेगु विकासया ज्यानपां जनताया भिंजुइगू यक्व ज्याखय् (लाहा) ल्हा तयो च्वंगु खः। नपां फुक्कं हे ज्या जनताया हःने पारदर्शी याड बियो च्वंगु खः। ख्वपयाता साँस्कृतिक रूप छायप्पूगु देया काथं हज्याकेगु, ज्ञान विज्ञानया मूथाय् द्येकेगु व पिनेन वइपुं पर्यटक पाहाँ तयगु दकले योगु थाय् गन्तव्य स्थल दयकेगु मति जिपुं जनप्रतिनिधि पासापुं थाकुमचासें ज्यायाड वयो च्वडागु खः। ख्वप देया पुलां पुलांगु पुरातात्विक वस्तुया ज्ञां दपुं विज्ञ गुरु पुं नपां खँल्हाबल्हा, थुकिनापुं प्यापुं मनूत नपां मनेज्या अले आना क्वछिगु खाँयाता मनय् तयो नगरपालिकां ज्या साड वयो च्वंगु खः।

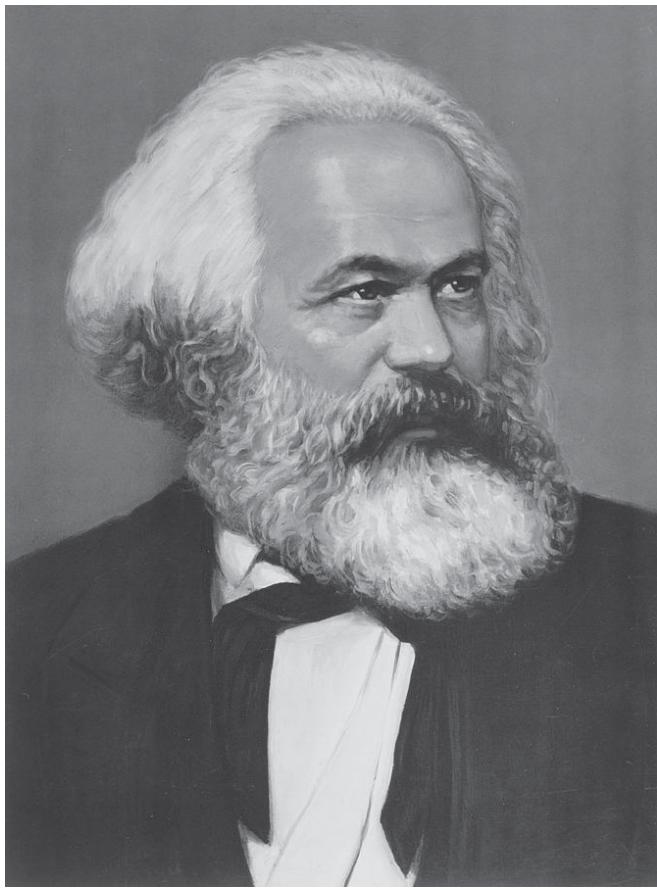
बाँगु दाँय् २०७४ सालय् जिमिसं अन्तरनगर मेयर कप भलिवलया धिं धिं बला कासा याड तसकं बाँलाक क्वचाय्कागु खः। उगू कासाय् दे डांकया २१ गू (नीछागू) नगरपालिकां ब्बति कःगु खः। गुकिं जिमिता थजःगु ज्या सानेगु छ्वासा बिल। खेलकुद समितिया पासापुं वनापं सम्बन्धित विज्ञ पिनिगु सल्लाह काथं थुगुसी कराँतिया धिं धिं बला कासा यायगु खाँ यक्व छिडागु जुल। उगू कासायन्न न्हापा न्हापा याय् फुक्क थासं रवाहाली याइगु आशा अले भलसा काय्।

दकलय् लिपा थुगुसीया कासाखय् व्बति कायो द्यूगु ब्बनेकुथि, उकिया स्यनामि पासापुं व कासामी पिन्ता यक्व यक्व शुभाय् देछासे मदिसें बालाक वाने फ्यम धक भिन्तुना देछाय्। शुभाय्।

(२०७५ कार्तिक १७ गते खुन्हं अन्तरनगर विद्यालयस्तरीय खेलकुद कार्यक्रमया समाप्त ज्याभूवःलय् बियो द्यूगु न्वचु)

कार्ल मार्क्स

(भाजु हरिबहादुर श्रेष्ठया सफूतिं भावानुवाद)

पश्चिम जर्मनया ट्रियर शहरय् सन् १८१८ मई ५ कुनु कार्ल मार्क्सया जन्म जुल। काल मार्क्सया परिवार शिक्षित यहुदित खः।

वय्क मचानिसे तसकं मिहेनती व परिश्रमी जूगुया हुनि अति बुद्धि दूम्हमचा जुया पिहाँवल। सन् १८३० निसे १८३५ तक ...ट्रियर जिम्नेजियमं नांया स्कूलय् आखः ब्वना दिल।

गोराबु लुया वैथे नाना थरिया विचा वय्कया नुगलय् न्हयावलें बुया वैगु जुयाच्वन। अले थःगु नुगलय् बुयावःगु थीथी कथंया समस्या गथेयाना ज्यंके फै धका नुगल वायेका च्वनिगु।

वय्क स्कूलय् आखः ब्वना च्वच्वं च्वमिजुया पिहाँवल, थः ब्वना च्वंगु स्कूलया लिपांगु परिक्षाय् वय्कलं छपू च्वखँ च्वयादिल। वय्कलं च्वयादिउगु च्वखँया नां “लजगा: ल्ययेगु ज्याय् युवातयेगु भूमिका” खः। थव च्वखँलय् वय्कलं ल्याय्म्हपिसं गज्यागु कथंया लजगा:

ज्वनेमा धैगु खँय तसकं ग्यसुलागु विचा प्वंका तल। ल्याय्म्हपिसं निस्वार्थ कथं मानव जातिया सेवा यायेमा धैगु वय्कया भावना खः। थः ब्वना च्वंगु स्कूलया दक्कले लिपांगु परिक्षाय् विशिष्ट श्रेणी हे पास यानादिल।

वय्क स्कूलया शिक्षा सिधेधुकां बर्लिन विश्व विद्यालय कानून विषय कया आखः ब्वनादिल। वय्कलं दर्शनशास्त्र व इतिहास विषययात तसकं ध्यान वियादिल। देशी विदेशी विद्वान पिनिगु व इतिहास दुग्यंक ब्वनादिल। वय्कलं थःगु विद्यार्थी जीवनय् थःत माकव ज्ञान कया दिल।

बर्लिन विश्वविद्यालय ...स्नातक पिनिगु छगु क्लब निस्वाना तगु जुयाच्वन। व स्नातक क्लबय् जर्मन दार्शनिक हेगेल नापं वरावर दर्शनया बारे लहलासल्लाह जुइगु जुयाच्वन। छन्हु व लहलासल्लाय् हेगेलं धाल – फुकुं वस्तु परिवर्तनशील खः। अथेंतु समाजनं परिवर्तन जुई। थव विचाः या प्रभाव मार्क्सर्यात लात।

सन् १८४१ स कार्ल मार्क्स विद्या भारिधि (डक्टरेट डिग्री) पास यानादिल। वय्क प्रोफेसर जुया जनताया सेवा यायेगु मतिं ...बोन विश्व विद्यालय भाल। थुगु इलय प्रगतिशील विचाया मनूतय्त व विश्व विद्यालय् थाय् मविइगु जुयाच्वन। बोन विश्व विद्यालयस लुड्विक फायरवाख नांया छम्ह जर्मन दार्शनिकन आखः ब्वकिगु जुयाच्वन। छन्हु व दार्शनिकं धाल – ...प्रकृति व मानवजातियात द्यवं दयेकल धाःगु खँ धार्मिक कल्पना वाहेक मेगु छुं मखु धात्ये धायगु खःसा द्यःवं मनू दयेकगु मखु बरु मनू द्यः दयेकगु खः। उकिं फायरवाखयात गन्ह हे आखः ब्वंके मदैगु दण्ड सरकारं बिल।

हाकं वहे विश्व विद्यालयया प्रोफेसर ब्रुनो वावरं धाल – ...मनूया फुकुं शरिर चिरफार याना स्वयां गनं हे आत्मा धैगु वस्तु लुइके मफू। उकिं आत्मा मुख्य मखु प्रकृति मुख्य धका व्याख्या यात। सन् १८४१ स सरकारं व प्रोफेसरयात विश्व विद्यालयं पितिना हल।

च्वय् न्हयथना तगु थीथी कथंया अनुभवं थःगु स्वतन्त्र व प्रगतिशील विचा बर्लिनय् च्वन्हयाके मफैगु अनुमान व्यक्लं यात । उकिं प्रोफेसर जुया जनताया सेवा यायेगु इच्छा त्वःतल । व्यक्लं न्हयावलें गरिब जनताया मुक्तिया निति चिन्तन याना दिङ्गु । थव हे इलय् युरोपया वेलायत व फ्रान्सय् पूजीवाद च्वन्हयाना च्वन । अन सामन्त व जमिदार तयसं शोषण याना च्वंगुलिं पूजीपतिवर्गत तसकं तंचाल । अले सामन्त वर्गया विरोधय् पूजीपति वर्ग तः तःधंगु संघर्ष यातरु व संघर्षय् किसान तयसं यक्व रवहालि यात ।

कार्ल माकर्स गरिब जनता तयगु अवस्था खना दुःख तायेकल । अमित सामन्त व पूजीपति वर्ग याना च्वंगु दमन खना अमिगु मुक्तिया निति न्हयावले चिन्तन व मनन् याना दिल । उकिं प्राध्यापक जुयेगु इच्छा त्वःता पत्रकार जुया जनताया सेवा यायेगु दृढ इच्छा यात ।

सन् १८४२ स कोलोन धाःगु थासं जनताया पँ लिना ... राइनिसे जाइटुङ्ग तां या बु खँ पिथनादिल । छु न्हिलिदा व पखँया प्रधान सम्पादक थः हे जुयादिल । थव बु खँलय् गरिब जनता तयत यानाच्वंगु शोषणया विरोधय् यक्व च्वसुत पिदनरु जनताया चेतना थकायेगु ज्या यानादिलरु कार्ल माकर्स सम्पादक जुया पिदंगु थव राइनिसे जाइटुङ्ग लोकप्रिय जुया वगया हुनिं सन् १८४३ स थव बु खँ यात सरकारं प्रतिवन्ध यातरु ।

कार्ल माकर्सया बौ हेनरिक माकर्सया भोन वेस्टफालेन नाया सम्भान्त परिवार नापं क्वातुगु स्यापू दःगु जुयाच्वनरु कार्ल माकर्स मचाबले व पविरया छुँ वये-वने याइगुरु व छुँ जेनी भोन वेस्टफालेन धाःम्ह मिसा मचा छम्ह नं दःगु जुयाच्वन व मिसामचा नाप माकर्सया मतिना जुलरु जेनीया बौ लुडविक भोन वेस्टफालेन राजसभाया सल्लाहकार नं खःरु जेनीया बाज्या अतिकं महत्वपूर्णम्ह सिपाहि नं खःरु जेनीया दाजु प्रशिया सरकारया मंत्री तकनं जुलरु ।

सन् १८१४ स जन्मजूम्ह जेनी भोन वेस्टफालेन ट्रियर नगरया दक्कले बाँलाम्ह मिसामचा खःरु व मिसामचा शिक्षित व विद्वान नं जूगुलिं कार्लमाकर्स वयात यंकलरु जेनीया बौ लुडविङ्ग भोन वेस्टफालेन उदारम्ह खःरु दक्कले न्हापां कार्ल माकर्स सेन्ट साइमनया विचा जेनीया बौ पाखं थुइकल कार्ल माकर्स २५ दँ दुबलय् जेनी नापं विवाह

जुल ।

जेनी भोन वेस्टफालेन छम्ह सम्भान्त परिवारया म्हयाय् मचा जुसां घमण्ड धैगु भ्याभति हे मदु । शील-स्वभाव अतिकं बाँलाम्ह खः । सन् १८५० निसे १८५५ तक जर्मन प्रशिया सरकार प्रतिक्रियावादी जुल । वहे इलय् जेनीया दाजु व सरकारया गृहमंत्री जुलसा कार्ल माकर्स गरिब जनताया पक्ष लिइम्ह सरकार विरोधी जुयेधुंकल ।

सन् १८४३ स कार्लमाकर्स फ्रान्सया राजधानी पेरिश भाल । अन व्यक्लं राजनीति राष्ट्र व समाजवादया विषयलय् दुर्यंक अध्ययन याना दिल । उकियाना व्यक्या राजनीतिक विचा भन क्वातुया वन । सन् १८४४ स पेरिश फ्रेडरिक एंगेल्स व माकर्स नापलातरु न्हिम्हेसिया दथि राजनीति विचा कालबिल याबले निम्हसियागु विचा छग् हे जुया च्वन । व्यक्पि तसकं लय्ताल । उसानिसे निम्हसिया दथुइ क्वातुगु स्वापू दत ।

प्रसिया सरकारया दवावय् कार्लमाकर्सयात फ्रान्सेल्ही सरकारं देयसं पितिना छ्वल । वयक पेरिसं १८४५ स ब्रुसेल्स भालरु ब्रुसेल्सय् च्वना दिबले व्यक्लं अर्थशास्त्रया विषय बाँलाक अध्ययन याना दिल । अले समाजवादी त नापं स्वापू तयेगु निति सन् १८४६ स ‘कम्युनिष्ट पत्र मञ्जुसा समिति’ छग् निस्वाना दिल । सन् १८४७ स समाजवादी तयगु निमन्त्रणा स्वीकार याना माकर्स व एंगेल्स । ‘न्याय समिति’ दुथ्याकवनरु लिपा थव समिति ‘कम्युनिष्ट लिग’ धका नां छुत । थव इलय् माकर्स २९ दँया जखु ल्याय्म्ह जुइधुंकल । ... कम्यूनिष्ट लिगांया निकवगु सम्मेलन सन् १८४७ नोवेम्बरय् लन्डनय् जुल । थव सम्मेलनय् कार्लमाकर्स व एंगेल्सं ब्वति क्या दिल । सम्मेलनय् क्वजिगु कथं कार्लमाकर्स व एंगेल्सं घोषणा पत्र च्वयादिल । व घोषणा पत्र सन् १८४८ स पिदन । दुर्यंगु कम्युनिष्ट घोषणा पत्र माकर्स व एंगेल्सया बुद्धिया लिच्व खः । व घोषणा पत्रं संसारया दक्वं सर्वहारा तयत मुक्तिया लँ क्यन । दक्कले न्हापां घोषणा पत्रय् च्वल -... थौ तक्या समाजया इतिहास वर्ग संघर्षया इतिहास खः । दक्कले लिपा च्वल -... मजदुरतय् बुइगु छुं मदु, बुत हे धासां थःत चिनातःगु सिखः बाहिकं मगे छुं बुइगु मदु । त्यातधाःसा संसार हे त्याई ।

थव कम्युनिष्ट घोषणा पत्रं सामन्त वर्ग व पूजीपति

वर्गया दथुइ जूगु संघर्षयात प्रष्टयातसा संसारया मजदुर किसान व सर्वहारा वर्ग पिंत मुक्त जुइगु लँपु क्यन । संसारया सर्वहारा वर्ग तयत छपै यायेगु लागि घोषणा पत्रया अन्तय् धाल – ‘संसारया मजदुर छपै जु ।’

कम्युनिष्ट घोषणा पत्र पिदंगु दँय् हे फ्रान्सय् निक्वगु कान्ति जुल । संसारया मजदुर छपै जु धका कम्युनिष्ट घोषणा पत्रया इनापं फ्रान्सया मजदुर तय्त यक्व बः बिल । मजदुरत मग्यासें न्ह्यावन । अले थव कान्तिया मुख्यम्ह मनु कार्लमाक्स वे खः धका वेल्जियम सरकारं माक्सयात वेल्जियम पितिना हल । वेल्जियम माक्सयात पितिना छ्वयेवं वय्क हानं पेरिस भाल । पेरिसय् वय्कयात तसकं मछिन । अय्सां ५ दै तक्या निश्कासनकाल फुकेधुंका सन् १८४८ स थःगु देय् जर्मनेहे ल्याहाँ भाल ।

मजदुर वर्गया भिं स्वइम्ह कार्लमाक्स गबले भासु मलंक थःगु देयसय् लिहाँभाय धुंका १ जुन १८४८ निसे कोलोनया मजदुर तय्गु पै लिना न्यू राइनिश जाइतुङ्या सम्पादक जुया दैनिक पौ पिकया दिल । वयक थःगु देय्या जनप्रिय नेताजक मजुसे विश्व सर्वहारा वर्गया महान नेता हे जुया क्यन । न्हगु राइन बूखँ फ्रान्सेली जनताया कान्तिकारी भावनायात तसकं च्वछाया दिल । फ्रान्सया सामन्त व पूंजीपति वर्गया दथुइ जूगु वर्ग संघर्षय् पूंजीपति वर्ग शासन सत्ता ल्हातय् काल । लिपा पूंजीपति वर्गनं जनतायात दमन अन्याय अत्याचार याना हल ।

फ्रान्सय् जूगु वर्ग संघर्षया लिच्चव जर्मनीनं लात । जर्मनी जूगु वर्ग संघर्षय् जन विरोधी शक्तिट सत्ताय वल । माक्ससात थःगु देयसय् च्वनेत तसकं थाकुल सरकारं न्हगु राइन बूखँ प्रतिवन्ध यायेत जा गवल राइन बूखँया दकले लिपांगु प्रकाशनय् ह्याउँगु आखलं कोलोनया मजदुर तय्के विदा फ्वना च्वल –

...मजदुर वर्गया मुक्तिया निंति जिं संघर्ष याना च्वने ।

सन् १८४९ स ३१ दै जक दूम्ह कार्ल माक्सयात सरकारं जर्मनं पितिन । उकिंलिपा वय्क पेरिस भालरु पेरिसयन वय्कयात पितिनेगु गवसा गवल ।

पेरिसं पितिना छोये धुंका वयक लण्डन भालरु लण्डनय् निर्वासन जुबले मावसं जेनी व स्वम्हं मस्त नापं यकादिल । अथेहे जेनीया सहयोगी लेन चेन डेमोथ धाम्ह मिसा छम्हन नापं ब्वना यंकादिल । लेन चेन डेमोथ

जेनीया जःपा ल्हाहा खःरु लण्डनय् प्रवासया जीवन वितेयाना च्वच्वं जेनीनं हाकनं छम्ह मचा बुइकल । प्रवासी जीवन न्ह्याका च्वंगु इलय माक्सयात तसकं आर्थिक संकट वलसा थःगु आर्थिक संकट ज्यंकेया निंति वय्कलं ‘न्यूयोर्क ट्रिब्युन’ नांया पौलय् च्वसु छापेयाना दिल । अय्सां खर्च गाके मफूत । आलु जक नया जीवन हन । मस्तेत ल्वचं कबले वासः यायेमफत । उकिं निम्ह मस्त अकालं सिकेमाल । थव इलय् माक्सया अवस्था तसकं नाजुक जुल । सन् १८५२ न्याम्हम्ह मचा मदुबले सीम्ह त्वपुइगु देवां काप नं न्याये मफूत । थज्यागु फचितया इलय् छम्ह जलाखलां २ पाउन्ड बिया ग्वहालि यात । वहे २ पाउन्ड धिबां सिम्ह म्हयायया लागि देवां न्यात ।

कार्ल माक्सयात थज्यागु कथं दुःखं विलिबिलि जासां भ्या भति हे हरेस नया मदि । वय्कलं थःगु सिद्धान्त न्ह्योने यंकेगुया निंति तसकं धैर्ययाना दिल । सन् १८५२ निसे १८६१ तक वय्कलं न्यूयोर्क ट्रिब्युनयात च्वसुजक च्वया ई फुकल । थव इलय् वय्कलं आर्थिक संकट लाइगु लिच्चवः अनुभव यानादिल । उकिं पूंजीवादी अर्थ शास्त्री पिंत कुंखिना ‘पूंजी’ नांगु सफू च्वयादिल । व सफू सन् १८६५ स एंगेल्सया विचा कया पूंजीया न्हापांगु ब्व ववचायेका दिल । थव सफूतिइ पूंजीवाद गथेयाना च्वन्ह्याइ अले गथेजुया पतन जुइ धैगु विषय बॉलाक व्याख्या याना दिल । पूंजी सफूतिइ कार्ल माक्स प्वंका दिउगु विचायात पूंजीवादी वर्ग छु हे कुंखिने मफया सुंक च्वनरु थव पूंजी सफूया भूमिका एंगेल्स च्वयादिल । अले कार्लमाक्स पीखुँ दूवलय् विश्वया छम्ह ख्वतिम्ह संसारं म्हसिल । काल माक्सं थः च्वमिजक जुया जीवन हनेगु मति मति । वय्कलं सन् १८६४ सेप्टेम्बर २८ खुनु अन्तराष्ट्रिय मजदुर संघनं मिस्वाना दिल । व अन्तराष्ट्रिय मजदुर संघय् संगठन व सिद्धान्तया विषयस बॉलाक छलफल अध्ययन व मिहेनत यानादिल । वयकयात छखे पारिवारिक आर्थिक संकट जुया च्वनसा मेखे पूंजीया निगुगु ब्व च्वयेगु ज्यां हथाय् जुया च्वन । उलिजक मखु वय्कलं अन्तराष्ट्रिय मजदुर संघय् आपालं ई फुकेमाला च्वन । उकिं वय्कया उसाँय मदया वल । अय्सां मजदुर तयगु आन्दोलन न्हिया न्हिं च्वन्ह्याना पूंजीवादया हाँग लियेगु ज्या जुया च्वंगुलि वय्क तसकं लयताल ।

सन् १८४८ निसे १८५२ तक फ्रान्सय् जूग सामन्तवाद विरोधी आन्दोलनय् मजदुर तथसं पूँजीपति वर्गयात गवहालि बिल। जब सामन्तवर्गया हार जुलें मजदुर वर्ग तय् त पूँजीपति वर्गनं शोषण व दमन यायेगु ज्या यात। थव पूँजीपति वर्ग यागु विश्वासघात यात मजदुर वर्ग लोमंका मछव। अथेजूगुलि सामन्तवादया विरोध्य् पूँजीवादी कान्ति पू वंके मफैगु सर्वहारा कार्ल मार्क्स व्यावहारिक ज्ञान काल। अले थव कान्ति वर्ग जक पूवंका सर्वहारा अधिनायकत्व निस्वनेगु भविश्यवाणी याना दिल।

कार्ल मार्क्सया पारिवारिक आर्थिक संकट ज्यंकेगु निंति फ्रेडेरिक एंगेल्सं यकव गवहालि यात। उकिं मार्क्सया ज्या यायेत यकव याउँल।

सन् १८७१ फ्रान्सया राजधानी पेरिस मजदुर तय् थःगु ल्हातय् कालरु अमिसं पेरिस कम्युन निस्वात। पेरिस कम्युनयात मजदुर तय् गु सरकार खः धका घोषणा यात। मजदुर तय् गु शक्ति खना पूँजीपति वर्गत पेरिस त्वःता विसे वन। मजदुर तय् सं सर्वहारा वर्गया अधिनायकत्व न्हयावले ल्यंका तयेगुया निंति संघर्ष न्हयाकल। संसारे दकले न्हापां मजदुरतय् गु ह्याउँगु ध्वाँय् फररर ब्वल। मार्क्सया सिद्धान्त कथं पेरिसय सार्थक जुल।

राज्य सत्ता मजदुर तय् गु ल्हातय् वयेवं पेरिस कम्यून सुधारया यकव ज्या यात –

१. निःशुल्क शिक्षाया व्यवस्था
२. धर्मया नामं शोषण याये मदु
३. राष्ट्र्या सम्पति धार्मिक संस्थाय् तये मदु
४. गिर्जाधरया सम्पति गरिब तय् तया बियेगु
५. सार्वजनिक विद्यालय थापना यायेगु
६. व्याहा व थीथी कथंया ज्या यायेत कम्यूनया स्वीकृति कायेगु
७. द घण्टाजक मजदुर तय् सं ज्या यायेगु
८. ज्या कथं ज्याला वियेगु
९. जनताया नये पुनेया बाँलाक व्यवस्था यायेगु

उकिं पेरिस कम्युन संसारया दकले न्हापांगु मजदुर वर्गया राज्य सत्ता खः। पेरिस कम्युनया शिक्षां कया संसारया मजदुर तय् सं आन्दोलन यात धा:सा पूँजीपति वर्गत तसकं वर्गया अधिकार फुकं लाकाकार्ड धका पूँजीपति वर्गत तसकं

ग्यात। देय् या सकलें शासकत पेरिश कम्युनखना ग्यात। पेरिस कम्युनयात स्थायीत्व वियेगु निंति कार्ल मार्क्स अन्तर्राष्ट्रिय संघर्षय् क्वहाँ वल। मार्क्स थःगु ज्यानपाना ‘पेरिस कम्युन’ म्वाका तय् गुया निंति संघर्ष यात। मजदुर तय् सं पेरिस कम्युनया भण्डा मुक्क ७२ न्हु तक जक पेरिस शहरे ब्वयेके फत। लिपा सकल पूँजीपति वर्गत छप्पं जुया पेरिस कम्युनयात हत्या यात। मजदुर तय् सं पेरिस कम्युन म्वाका तयेगु निंति छपूजक तुपः दत्तले संघर्ष यात।

पेरिस कम्युनया कमजोरी :-

पेरिस कम्युनया कमजोरी :-

१. फुक्क राजनैतिक पार्टी एकता याये मफूत
२. पेरिस कम्युनया केन्द्र तःगु दयेकगु
३. पूँजीपति वर्ग तय् त ज्वना कुनेमफत
४. पूँजीपति वर्ग तय् त विस्के छवत
५. मजदुर नेता पिनिगु छँ सुरक्षा मयागु
६. वास्द खाना सुरक्षा याये मफूगु
७. देय् या नाका नाकाय् लँ पनेगु ज्या मयागु
८. गां गामे पूँजीपति वर्ग मजदुर विरोधि भावना जायकगु
९. लडाईमय् सित धा:सा स्वर्ग वनेदैगु खँ प्रचारयाना सर्वसाधारण किसान तय् त शत्रुया सिपाई यायेत भर्ना यागु
- १० मजदुर तय् के राज्य सत्ता संचालन यायेगु अनुभव मदुगु

थज्यागु हुनिं पूँजीपति वर्ग पेरिस कम्युन यात दमनयात। जब पूँजीवादी सरकारं पेरिस कम्युन यात ध्वस्त यात अले पेरिस कम्युनया जन्मदाता तय् त हमला यात। अयसां मार्क्स भ्या भति हे विचलित मजु। थज्यागु संकटया इलय् नापं मजदुर तय् गु नुगः क्वातुकेगु निंति धयादिल – पेरिस कम्युनया भावना न्हयावले म्वाना च्वनि।

पेरिस कम्युन बुइधुंका कार्लमार्क्स यात तसकं पीर जुल। वय्कया स्वास्थ भन भन स्यन। पूँजीया पहिलो व दोश्रो भाग पुवंके मफैथे च्वन सन् १८८१ डिसेम्बर २ खुन जेनी मार्क्स नं क्यान्सर लोचं मन्त। जेनी मार्क्स मदय धुंका कार्लमार्क्स यात भन पीर जुल। वहे इलय् जेठीमह म्हयाय् मदेका च्वनेमा बले नुगलय् पा मुगलं छ्याये थे जुल। कार्ल मार्क्स यात प्यखेरं दुःखं भुनरु अय्सां थःगु विचा व आदर्श प्रति तधंगु विश्वास ल्यंका तल।

पारिवारिक आर्थिक समस्याय् तक्यना च्वंगुलि

कार्ल मार्क्स भ्या भति हे अराम काये मखन । अन्तरांस्थिय मजदुर संघया आज्जु पूवंकेया निति चां न्हिं ज्या याना दिल । तःदँ तकया प्रवास जीवनय् आखिर वय्कलं ‘पूँजी’ या स्वंगु भाग क्वचायेका दिल ।

भीगु मानव शरिर मेसिन थे खः । ज्या यायां स्यने यो । पुलां जलाकिं स्यना ज्याय् काये मफया वनिगु । अरेंतु कार्ल मार्क्सयात थे थे हे जुल । सन् १८८३ मार्च १४ खुनु विश्व सर्वहारा वर्गया महान गुरु अले वैज्ञानिक समाजवादया जन्मदाता थव लोकं विदा जुल ।

सन् १८८३ मार्च १७ खुनु लण्डनया हाइगेट्य नांया समाधिस जेनी मार्क्स नापं तुं कार्ल मार्क्स यात समाधिस्त यात ।

कार्ल मार्क्सया लुमन्तिस थःथगु भावना

१. “कार्ल मार्क्सया नां वय्कया कीर्ति युगौं युगतक अमरजुया च्वनि ।”

- भाजु फ्रेडरिक एंगेल्स

२. मार्क्सया नां व शिक्षा थव धर्ती मानव जाति दतले ल्यना च्वनि । सूर्यया जःलं थे मानव जातिया तजः विया च्वनि सुनानं पनां पने फैमखु ।

- मार्क्स व एंगेल्सया पासा भाजु लेसन

म्ये

ख्वबिं च्चुइके मफूगु नुगः घा: दूपिं

+ आशाकुमार चिकंबङ्जार

ख्वबिं च्चुइके मफूगु नुगः घा: दूपिं

न्हिलासु बाःवना म्वय नं. मखयिं

उखुपमजूगु नुगः घा: लाय्के मफूषिं

हिचति थव धर्ती प्याकागु खःसा

संसारया ज्यापु ज्यामी छप्पञ्जुया दना वा ॥ धु

सिना सिना जक गुलि म्वाय्गु छिपिं

संसारय् छिमिगु नं हक दु उलि हे

बुइगुला छिमिगु छु हे दु धकाःथन

चिनातःगु नःया सिखः जक मखुला ?

त्याकेगु हे खःसा बिचा छक यानाः स्व

थव संसार हे छिमिगु न्हयोने मदुला ? ॥१॥

स्वां लायातःगु नाइगु लँ थव मखु न्हां

मुलुपाँय् न्हया वनेमाःगु खौं थुइकी

चुलुया वनेयो पला थातय् मलासा

वर्ग संघर्षया लँपु भीसं ज्वनसा

तापाई मखु भीगु समाजवादया आजु ॥२॥

तिथि : ने.सं. १९३८ गुलागा कृष्णाष्टमी

घरजग्गा करखय् छुटया विषयले ख्वप नगरपालिकाया सूची ।

ख्वप देय् या दाजुकिजा तताकेहे पाखें वःगु सुभाव अनुसारं

ख्वप नगरपालिका नं. आ.व. २०७४/७५ निसें घरजग्गा करखय् ५० प्रतिशत

छुट बिय्गु निर्णय जुगु काथं थव हे वइगु २०७६ असार मसान्ततक

कर पुल दिइपुं सकल नगरवासीया छुटया सुविधा बिय्गु खाँ ब्याक च्वडा ।

इलय् हे कश पुलः छुटया क्षुविधा कायः दिक्षं ।

भीगु ख्वप ढेय्या विकाश निर्माण व शिक्षा,
क्षवाक्षय् न्हयो ज्याको व्याहाली यड दिक्षं ।

विनाशः

वँचुगु आकाश खः कार्ल मार्क्स

+ जनकति चन्द्रबहादुर उलक

मनूया ल्याः मदूपि
 ख्वालय् निभाःया जतिं मखंपि,
 न्ह्याबले न्ह्याबले दुगुचा-फैचायें
 लाय् थुवां धाःथाय्
 गबले थुखे गबले उखे
 ब्वायें जुया म्वाना च्वने मापिनिगु निंतिं,
 छ्पू अन्तर्राष्ट्रिय राजमार्ग खः
 कार्ल मार्क्स ।

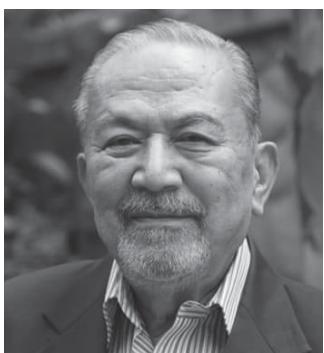
दुधंगु चद्वान खः,
 लायथुवां तछ्यानां तछ्याये मफूगु
 बुँ थुवां बाग छ्यनां छ्यने मफूगु
 ज्यापु-ज्यामि व सर्वहारावर्गया निंतिं
 लुमुगु निभाः खः
 कार्लमार्क्स ।

वं भीत धयावन-
 'भीगु थन बुझु छुं मरु
 त्याःसा संसार त्याई ।'
 खः धात्ये !
 भीगु थन बुझु छुं मरु
 बुहे बुसां थव भवाथगु लया
 माया मरु ।

व द्यांलागुला गुलि गुलि,
 अयसां वं थःगु दुःख सुइतं कंगु मरु,

खःला भीथाय् नं
 द्यां लाःपि यक्व दु,
 उकिया चिउताः मतसे
 जनताया सेवा यापि
 छम्ह हे मरु ।
 वयात थः मचा खाचा द्यांलागु
 चिउताः मरु,
 सतक सतक- गल्ली गल्ली
 सर्वहारावर्गया मचाखाचा
 नये पित्याना ख्वया च्वंगु किपा
 वं स्वयां स्वये मफू
 उकिं व तःपागु छाति धानातम्ह
 वँचुगु आकाश खः
 कार्ल मार्क्स ।

व भी बाज्या मखु, तापा बाज्या मखु
 व नापं भीगु हिया नाता छुं मरु,
 भीसं यकाम्ह कार्लमार्क्स
 र्जमनी खँगव मखु,
 भीसं यकाम्ह कार्लमार्क्स
 जात व नां न मखु,
 कार्लमार्क्स छगू विचाः खः
 सिद्धान्त खः,
 वयगु विचाः मार्क्सवाद खः,
 मार्क्सवाद भीसं त्वःते मज्यू ।

पद्मरत्न तुलाधर मन्त

बुद्धिजीवी अले मानव अधिकारकमी
 पद्मरत्न तुलाधर ७८ दैं या उमेरय्
 नर्भिक अस्पतालय् वास यायगु भवलय्
 आइतबा कुन्हुं मन्त ।

मस्तिष्कघाट जुया अस्पतालय् भर्ना
 जुयादीम्ह तुलाधर जु या छाती तस्कं

संकमण जुगुलिं मदुगु धकाः छें ज पिन्स धया
 द्यूगु खः।

वयक छम्ह पत्रकार अले साहियकार नं
 खः। वयक या जहान, निम्ह काय् वा निम्ह म्हयाय्
 दु । सोमबार वयकया अन्तिम संस्कार शोभा भगवती
 जुल । वयक याता श्रद्धाङ्गली दे छायाच्वना ।

कार्ल मार्क्सः

युगं बुइकम्हा ह्याउँम्हा प्रमिथस

+ सीतु

कार्ल मार्क्स,
म्वातले छन्ता उमिसं लितुलिगु
दतले म्वा-म्वाकं स्याये ताड्गु
छां विचारया मू-हाँग चफुये ताड्गु
जिड् छाय् लुमाड्क छ्वये ?
जिड् गथे लुमाड्के फई ?

मार्क्स,
उमिया निंति छ आतंक
उमिया निंति छ भूतप्रेत
तर जिमिया निंति
इन्द्राशन वाज्याक्वाज्या सांकम्हा
स्वर्गय् तः भवखाय् ब्वय्कम्हा
छम्हा 'म्वाम्हा मनू' ।

मार्क्स,
उमिया निंति
छ छम्हा न्हूम्हा सिसिफस
उमिया निंति
जिपुनं सिसिफस, केवल सिसिफस
तर
जिमिया निंति
छ छम्हा न्हूम्हा प्रमिथस
विद्रोह, क्रान्तिया मिपुसा ह्यो ब्युम्हा
न्याय, समताया बुलुमी ग्वाकम्हा
युगं बुइकम्हा ह्याउँम्हा प्रमिथस ।

मार्क्स,
वपुं साबथे न्ह्यगु खः
वपुं साबथे लय्तगु खः
मार्क्स मदये धुक्ल,
मार्क्सया विचार सिये धुक्ल ।
तर थौं
धाथे मार्क्स मसानं लिहांवगु खड
हाकनं वपुं फसय् तरवार चाहिक च्वन
सर्गतय् स्वय थुक्लं बियो च्वन
ल्हापातिंचां सूर्यो जःति पानेगु स्वय
च्वन,
खः, वपुं बामलाक वैं जुय च्वन ।

मार्क्सया म्ये

+ सुरेन्द्रराज

आजु भीगु मार्क्सनं क्यंगु
संसार न्हगु शोषण मर्गु
लांपु भीगु मार्क्सनं क्यंगु
क्वतेकच्वपु छधी जुयो ल्वायेगु ।

मनुया दुःख मनुया शोषण
उर्ती भी उकीहे मग्यंगु
थ्याखुयो नइपुं थाना सदां द्यो
हि: चःति हाय्कीपुं न्ह्याबले च्यो ।
ज्यापू ज्यामी या समाज मनूहे दय्कगु

मनूया समाज मनूहे दय्कगु
मनूया भाग्य मनूं हे च्वयेगु
मनूया दथ्वी द्यो व च्यो
न्हंके छन्हू रीति थ्व ।

हि: चःति या मू दइगु
ज्यापू ज्यामी या स्वर्ग जुइगु
समाजवाद थना निस्वनेगु
मार्क्सया म्हःगस धाथे पुवांकेगु ।

‘शोषण मरुगु समाज दयकेगु मार्क्सया म्हागस छन्हू धार्थे पुमवांसे मगा’

+ सृजना सैंजू प्रदेश नं. ३ या सांसद

भींगु मां भाय्, भींगु साहित्य म्वाकतय्गु भींगु तातुना खः। उलिजक मखु क्वतेल तगु फुकं भाय् थकाय्गु अले भींगु कला, संस्कृति, सम्पदा म्वाकतय सभ्यता विकासया तःहाकगु लाँपुई ल्हापा स्वड थाकु छतिंहे मचसिं हज्यडन्तु च्वनेगु भींगु मति खः। भाय्, कला, संस्कृति अले सम्पदा म्वाकेया निंति जनता म्वाक मज्यू। न्हगु सु-संस्कृत समाज निर्माण यायेगु, ज्यासाड नइगु वर्गया स्वर्ग स्थापना यायेगु हे भींगु मू-आजु खः। उप्वलं उप्व जनता सचेत मजुइक, संगठित मजुइक अले संघर्ष यायेया निंति हःमचीक जनता म्वागु दसी भींसं पिडवये फइमखु। समाजवादी विचः: भय्बिउगु अले प्रगतिशील विचः: कधागु समाजं जक धार्थे म्वाःगु चिं क्यने फई। उकीं भींसं धाया- जनता म्वासा भाषा म्वाइ।

धार्थे जनता म्वासा जक जनताया फुकं सम्पत्ति म्वाडु च्वनि। उलिजक मखु सभ्यता म्वाडु च्वनी अले थगु जन्मभूमि म्वाडु च्वनि। मखुसा म्वाडानं सिडाति ग्यनि। म्वाडानं ल्याचा मरुगु जिन्दगी म्वाये माली। हाकनं धाये, विचः, सिद्धान्त अले संगठनं जक संघर्ष, आन्दोलनया धाकुफय् थानी। वर्गीय भावनां जक नुगःमिखा चायेक बिई अले महिता म्हासिक बिई, हिःया नातां स्वय भीता सतिक हयो छपा: व छधि याई। वर्गीय मुक्ति जक थाना न्हम्हा मन् ब्बलानी अले तसकं हज्यागु संस्कृतिसहितया न्हगु समाज निस्वानी। उकीं हे तःमुंज्या भण्डै पीदा हाँनिसे सःथवेकगु खः - ‘जनता म्वासा

भाषा म्वाइ।’ उकिया निंति जनताया च्वसां पिज्वगु साहित्यहे स्यलागु ज्याभःखः। पीदा तक मदिक हज्यडु च्वंगु तःमुंज्याया पला हानं सलं स दाँ तक हज्यडु च्वनि धायेगु भलासा काये। भिन्तुना देछाये।

थुगुसी ज्यासाड नइपु जनताया महान् गुरु कार्ल मार्क्सया बुँदिया न्येस दाँ क्यंगु तसकं ल्यतावहगु दाँ खः। मार्क्सया न्येस दाँ या बुँदि हानेज्या यायेगु धायेगु न्हगु संघर्षया ग्वसा: खः, न्हगु क्रान्तिया मिपुसा हवलेगु ज्याभूवः खः। वय्कया भौतिक शरीर म्वाक हये संभव मरु भींसं सिया तर वय्कया विचार, सिद्धान्त युग-युग तक म्वाकतुं तयेगु हे भींगु उद्देश्य खः। वयकलं अतिरिक्त मूल्यया सिद्धान्त हनेतयो पुँजीपतितय्सं युग-युगतक थ्याखुयो नगु, अति-अति जुइक लव खुयो नगु वास्तविकता मुलक्यडिल।

शोषणहे मनुया समाजया दुःखया कारण खः धायेगु वयेकलं दसी हने तयो दिल। अतिरिक्त मूल्य धायेगुहे पुँजीपति वर्गनं सर्वहारा जनतायाता याइगु शोषण खः। अतिरिक्त मूल्यया निंति पूँजीपतित थ मांयाता स्यायेता व थ मचाखाचा मियेता तकनं लिचिलि मखु अले लवः जक दइगु जुसा थहे स्वतिपाँय् खिपतय् यगाय्ता तकनं लिफ स्वइमखु धाय्गु इतिहासं सिद्ध यायेधुंगु तथ्य खः। पुँजीवादी अर्थशास्त्री रिकाडोनं ज्याला धायेगु जीवन हानेता जक गायेवं चः धायेगु धापुया विलद्य कार्ल मार्क्स अतिरिक्त मूल्यया सिद्धान्त हछ्यडु दिइगु खः। वयकलं पुँजी धायेगु याकचाय्गु जक जुये मज्यू वरु व

सकसियांगु अर्थात् सामाजिक जुयेम धायेगु विचार प्वंक दिल । थव अर्थय् अतिरिक्त मूल्यया विरोध यायेगु धायेगुहे पुँजीवादी व्यवस्थाया विरोध खः, अले समाजवादया प्रचार खः । तसकं न्हूगु सिद्धान्त सर्वहारा वर्गया हुकुम विश्वया हने वयकलं तय दिल । शोषण मरुगु राज्यविहिन समाज द्यकेगु वय्कया म्हागास छन्ह धाथें पुमवांसें मगा ।

इतिहासया अन्त जुगु घोषणा याड प्याखं-प्याखं ल्हूपुं पुँजीपति वर्ग समाजवादया न्हू-न्हूगु सफलता व उपलब्धि खड हाकनं अमि वै-हू पिहाँवगु द । वामपन्थी आन्दोलन एसिया, ल्याटिन अमेरिका, अफ्रिकाय् हकनं हज्यड च्वंगु द । मजदुर आन्दोलन नं हज्यड च्वंगु द । क्युवा, कोरिया छतिं छतिं मग्यासीं इवी तयो ल्वडतुं च्वंगु द । समाजवादी चीन थ जक मखु विश्वया लिपालागु देय्या जनतातयतानं थकाय्गु आजु ज्वड हज्यड च्वंगु द । उखे संरा अमेरिकी साम्राज्यवाद भन-भन संकट्या गालय् कुतावड च्वंगु सकसिनं खडहे च्वंगु धाथेंगु खाँ खः ।

अमेरिकी साम्राज्यवाद मधिं मतिखं न्हू-न्हूग् ल्वापु थयो च्वंगु द, ल्वापु-पुसा हवल च्वंगु द । विशेष यडु चीनयाता चाकलीं घेरे याड कोथे थुनेगु जः प्यडु च्वंगु द । उकिया दकले लिपांगु प्रमाण धाय्गु व्यापार युद्ध खः । चीनया विरुद्धय् संरा अमेरिकां व्यापार युद्ध शुरु याये धुंकगु द । चीनयांगु सामानय् यक्व यक्व भन्सार कर, अथे धाय्गु २५ प्रतिशत भन्सार कर कायेगु शुरु यागु द । थ्यकं स्वयंबले थव व्यापार युद्ध जक खानेदसां थव चीनयांगु समाजवादी व्यवस्था विफल यायेगु कुमतिं शुरु यागु राजनीतिक युद्ध खः धसां उलि पाइमखु । चीन दाछि-नेदांहे विश्वया दकले तधांगु अर्थतन्त्रया देय् जुइगु खाँ सियो अमेरिका ग्यागु खः । चीनयांगु 'छां क्षेत्र छां मार्ग अगुवाइ' या कार्यक्रम पुवाडूके मवियत्ता व्यापार युद्ध शुरु यागु विज्ञतय्गु हे धापु खः । तर चाकलीं अमेरिकायागु थव नीतिया विरोध जुयो च्वंगु द । अले व विषयया स-थूपिसं व्यापार युद्धखं चीनयाता काथं मछिंके धतले अमेरिका थताहे तसकं काथं मछिनिगु

ख्वप पौ

व बामलाइगु धायेगु धापु पिताहयो च्वंगु सकसिनं स्य् ।

संरा अमेरिकां विश्व व्यापार संगठनया नियम, अले स्वतन्त्र काथं याये दइगु व्यापार व कर काये मदइगु नियम हाचां गयो व्यापार युद्ध शुरु यागु खः । विश्वय् डांक थगु प्रभुत्व कायमतुं यड तयेगु मतिं थव युद्ध यागु सिइकेता उलि थाकु मजू ।

व्यापार युद्धबं विश्व अर्थतन्त्र्य् असामान्य असर याइगु यथार्थ खः । ६०३१ चिनियाँ वस्तुखय् अमेरिकां उप्व भन्सार कर कायो च्वंगु द । फुकं धाय्थेहे व वस्तुत अमेरिकी जनतायाता मदय्क मगागु खः । दांगु चिनियाँ सामान बजार्य् मदय्वं थिकेगु अमेरिकी वस्तु उपभोग यायेता जनता बाध्य जुई । सर्वसाधारण अमेरिकी जनतां वस्तु न्यायेतकनं फइमखु । बजार्य् सामानया माग मदय्वं कारखानात बन्द जुई, अले जनताय् ज्या दइमखु । बेरोजगार जनताया छध्व-छल्कुतकनं चूलाई मखु । थव अर्थ्य् अमेरिकाय् तथांगु आर्थिक संकट वई । नापनापां विश्वय् हे आर्थिक संकट मवई धाये फइमखु ।

उकिहे मजदुर आन्दोलन नं थानी । थजगुहे धापु व्यापार युद्धया विज्ञतय्सं अले राजनीतिक विश्लेषकतय्सं तयोच्वंगु द ।

संरा अमेरिकी साम्राज्यवादया व्यापार युद्धया विरोध यायेगु सकलें सचेत जनताया कर्तव्य खः । भीसं सकसिनं छपा म्हुतुं उकिया विरोध याडतुं च्वनेम ।

जी छम्हा प्रदेश सभाया दुजः जुगुया नातां थौं या थव मुंज्याय् छक्व-बक्व खां कानेगु जीगु कर्तव्य तायेका । प्रदेशसभाया निर्वाचन जूगु धा-धा मधां दाढी दयो वल । म्हिगया एमाले माओवादीतय्गु वहुमत दगु प्रदेशसभां क्यने लाइकगु अले कानेबहगु ज्या थौं तकनं याये मफनी । शासक दलतय्गु लुटे यड नयेगु संस्कार, भ्रष्टाचार यायेगु महारोग छति-छतिहे मतांनी । उमिगु तन, मन, ध्यान आनाहे लड च्वंगुलीं स्यनेबाहेक भिड च्वंगु खाने मरु । शासक दलया सांसदतय्सं धेबा हवल चुनाव त्याक वपुं मन्त्री, मूख्यमन्त्री, समितिया सभापति जुय ब्याजनापां साय्केगु कुतः यड च्वंगु द । नेमकिपाया

ख्वप पौ

प्रतिनिधित्यसं उकियाता तसिकं विरोध यडु च्वंगु द । प्रदेशसभायनं नेमकिपा छम्हा जिम्मेवारम्हा प्रतिपक्ष काथं प्रस्तुत जुय च्वंगु खाँ ब्याक च्वडा । प्रदेशसभायाता वर्गसंघर्षया दबु काथं नेमकिपां छ्यल च्वंगु खाँ ब्याके दय तसंक लय्ताया । सरकारया जनविरोधी नीति, ऐन-कानुनया विरोध नेमकिपां संसदय् याकचांसां यडु च्वंगु द ।

कम्युनिष्टया खपा पुयो, समृद्धिया भाषण योडु, समाजवादया गफ बियो जनता भाडु लडु च्वंपु, खाँ छता ज्याडु छता याइपु नेतातय्ता नेमकिपां लिमचीसिं क्वा क्वा त्योडु च्वंगु द । शासक दल अले उकिया नायोत थौंतकनं संघीयताप्रति इमानदार खाने मरुनी, उमिगु मति अभनं याँय् केन्द्रित हे तिनि धाय् गु भन भन प्रष्ट जुयो च्वंगु द ।

प्रदेशसभायाता पंचायत इलय्यागु अंचल अले मूँख्यमन्त्रीयाता अंचलाधीशथे यायेगु वमिगु बिचः व शैलीयागु विरोध नेमकिपां याडतुं वयोच्वंगु द । जनताया समस्यायाता कायो सः थवेकेगु जक मखु भारतीय एकाधिकार पूँजीया विरोध याये मफतले थव देय् धार्थे मुक्त जुये मफइगु विषयलयनं संसदय् नेमकिपां मदिक सः तयतुं च्वंगु छिकपिन्ता ब्याक च्वडा । प्रदेशसभायाता ‘थाकालीम्हा जिल्ला पंचायत’ याके मब्युसिं वैचारिक

**थ च्वनेगु छ्णे वः, गल्ली वः
थाय् बाय् सफा याय् नु ।
ख्वप देय् सफा जुसा
मिनं सम्य जुइगु ख ।

स्वस्थ व निरोगी जुयता
नं सफा याय् म ।**

दबु यायेगु अले राष्ट्रिय- अन्तर्राष्ट्रिय विषयलय् छलफल जुइगु छगू हज्यागु दबु यायेगु कुतः नं नेमकिपां थाकु मचसिं यडु च्वंगु लय्तावहगु खाँ ब्याक च्वडा ।

थौंया थव दबुलीई विद्वान भाजु-मय् जुपुं पाखे यक्व यक्व ग्यसुलागु न्वचू न्यडा, च्वमी पासापिनिगु साहित्य न्यने धुन । उकिया निंति वय्कपिन्ता सुभाय् देमछसिं मगा । जनतायाता शिक्षित व सचेत यायेगु ज्याभ्वलय् वय्कपिनिगु कुतः मदिक हज्याइ धाय् गु भलसानं काये । नापां तः मुंज्या मू गुथी, ग्वसाखलः अले थव त्वालय्या सकलिं भाजु मय् जु व थाकालीपिन्ता सुभाय् देछाय्, अले मोहनी नखाः या भिन्तुना सकसिता हाकनं छकनि बियो थव मुंज्या थानाहे क्वचगु बचं बिये । सुभाय् ।

(नेपाल सम्वत् ११३८ कौलाथव द्वादशी व त्रयोदशी न्यन्ह यंक खपया यातु गणेय त्वालय जुगु स्वीच्यागुगू नेपालभाषा साहित्य तः मुंज्याखे नेपाल मजदुर किसान पार्टी प्रदेश नं ३ या सांसद सृजना सैंजुया मन्तव्य)

**वडा कार्यालय पाखे याइगु
सिफारिस व प्रमाणित
याक जक नगरपालिकाय्
ज्या याडः दिसं ।**

**नगरपालिका ढुनय छुं
नं निर्माण याय् बलय्
नक्षा पाक्ष याडः ढिक्सं ।**

बाजा गुरु भाजु मीनबहादुर सुवालयाता बिचः हाय्‌का

लालाखिं व कलखिं (धाँ बाजा) या गुरु मीनबहादुर सुवालया जन्म विक्रम संवत् १९९० या गाथामगः चन्हे खुन्हु ख्वपया याताछें त्वालय मां लक्ष्मीमाया सुवाल व ब्वा जगतकुमार सुवालया याकः काय् काथं जुँगु खः। बुँ ज्या सड नैगु परिवारय् जन्म जुँपुं सकलिं ज्यापु-ज्यामीया मचातयगु बाल्यकाल थिं मीनबहादुरया बाल्यकाल नं बुँया चाख्य मित मित हे बितेजुल। मेय् लंहिगु परिवार जुँगुं नातां वय्कया बाल्यकाल मेय् ज्वयेगु ज्याय् बिते जुल।

तजिलजिं भय्ब्यंगु ख्वप देयया नास्वासि चवंगु फसं वय्कया मन नं चञ्चल जुल। त्वालय् लालाखिं स्यनिगु खां नेड वय्कया नं सय्केगु मति तयो दिल। लालाखिं स्येनेगु ज्या गुरुपुं तुलसीबहादुर बुयो व जगतमान बुयो नं यडदिल। त्वालय् या खुम्हा ल्याम्हपुं लालाखिं सय्केगु ज्याय् व्वति कायोदिल। खुम्हाख्य् मीनबहादुर याकचां जक बाजा पुवाङ्क सयेकदिल। व इलय मीनबहादुर नकतिनि १४ दां दःम्हा मचाल्याम्ह जुयोच्चना।

निहिछि बुं ज्या, बहनी मेय्याता स्याहारसुसार याडा लिपा वय्कलं लालाखिं सय्केगु ज्या याङ्कदिल।

लालाखिं लिपा मीनबहादुर नं धाँबाजा नं सयेक

भाजु मीनबहादुर सुवाल

दिल। बाजा गुरु सुवालं थः जक बाजा सयेकः मर्दीं। वय्कलं नित्यनाथ भजन दाफा खलः पाखं इलय्बिलय् लालाखिं वा धाँ बाजा स्यड दिल। उमेर जायो वगुलि वय्कं थौं कन्हे थम्हं बाजा थाये मफ। अयसां न्हंपुं स्यनामिपिंता थःम्हं फःगु ग्वाहालि यड बाजागाजा म्वाकेगु ज्या त्वःत मदिनि। न्हंपुं स्यानामिपिंता थम्हं सियागु फुकं त्वःत थकेमं धाय्‌गु ज्वयेगु ज्याय् बिते जुल।

बिचः काथं वय्कलं थःम्हं सियागु फुकं मेपुं न्हंगु पुस्तायाता लल्हाय्धुकल।

खिं बाजा व मेमेगु छुनं बाजा सय्केबले 'खुय नयेफःसा यको सै धाय्‌गु विश्वास मीनबहादुरया सहमति मदु। वयकं धाय्‌दिल-'खुयो मखु, कुतः दःसा बालाक सय्केफै।

न्हापा फुकं हे म्ये बोल कण्ठ यड स्येनिगु खः। थौं कन्हे न्हापा थे मखु ईं यको हे पाःगु वय्कलं ताय्क दिल। कला व संस्कृति म्वाकेता भाजु मीनबहादुर सुवालं यडदिगु योगदानयात कदर यासि वय्क याता नेपालभाषा साहित्य तःमुंज्यां हना ज्या यागु खः। वयक कार्तिक १० गते मरुगुलिं बिचः हायक च्वडा।

चि बाखं

असुरक्षा

⊕ सरोजराज गोसाई

सिचुगु अले यचुगु फय् काय्‌गु मति तयः राजन भ्यो खापा चाय्क द्यनः। भ्यो चाय्क द्यंगु खाड आलुबाय ना छुड वःम्हा किसं अराया तं फिय् मफुतः। किसं अरां कायम्हा द्येंगु क्वथाया खापा घरकक चाय्कल। खापा सःलं राजन थारान्हुल। न्हेलय् ज्वलय् मरुम्हा राजन हाल, “ग्वाहाली ! ग्वाहाली ! खुँ वःल !” किसं अरा भन् हे मिः जुल। वं थः कायता लपु ज्वड थानः, अले डतले छथु च्याराकक दालः। थ वौ नं मे मिखा काड थःता स्वयः चवंगु खाड राजनया कप क्वछूत।

“थ्वमिसं....., थ्वमिसंला दय्क नइगु ! थन्यगु तालं जक जुसा, छमिगु भुथामिया नौ नापां बाकी दइमखु। द्यनेता भ्यो तिड द्यों जक सछिबार धाय् धुन तेहेपुछे हे दःगु मखु। खुँयाता स्वन्ह धानिम्हा कुलांगार !” हा हाँ किसं अरा तले थाहाँ वान।

राजनं घाराकक भ्यो खापा तितः, थःम्हं थःता म्वाय्नकल। मतिं मतिं धालः “छ हे मखुला यचुगु अक्सिजन काइम्हा !”

(थ चिबाखं २०५० साल पाखे च्वया दीगु खः- सम्पादक)

विनाखँ

छःग् ल्वय्-विनास याईंगु वंशया

+ रामप्रसाद किसी, जगाती, ख्वप

बुईका बुया नुगाय् ल्या

बोलंका तयाम्ह काय्

थौं कूलतया गा:लय् कुतुवना

क्वःय् थ्यंक च्वन,

न्हयाय् मन्त थकाय्त

थवः बौया ल्हातं

ताय् मन्त सःतय्त

थव बौया सःलं ।

ज्वःका ज्वनेगु छुहे मदू

चिना लुय्गु नं छुहे मदू

चुलुका च्वीका

चफुना यन थौं !

कालं क्वःफ्वना:

क्यंका यन थौं !!

जीवनया लीइलय्

लिधनेगु लिधंसा

हवारर दुतः छुहे मन्त

यानागु श्रृष्टी शून्य जुल

बानागु वंश व्यर्थ जुल ।

ख्वया: ख्वया: हे बुता धाधां

धेधे चुल, च्वीकल भूमि

भ्वःखाय् ब्वल बुलूल संसार

बावन म्हःगस

त्वाल्हां जुल विचा !!

नाता गुलि क्वातुगु वया व नसा नाप

मां, बौ, दाजु किजा थः थिति स्वयानं,

स्वापु गुलि ख्वातुगु व नसानाप

तछ्याय् मफु, खुय् मफु

न चफुय्य वे फु न्हायाक्व लुयानं ।

नःसां त्वं सां

गवलै प्वा: मजाइगु

जिन्दगी व म्हयात

अखं: घ्वाईंगु

गज्यागु नसा व

नवः सा मखुगु

लाज, शरम, भिं-मभिं

छुहे मधा:इंगु ।

पितिना थःवं थःता

थःहे पीरकया ख्वःइंगु

न्हयया थवं थःता

थःहे लय् ताया न्हिलिगु

गज्यागु नसा व

मनसिं मगागु

धन-जन, जब-खब

छुहे मखनिगु ।

ही गंका थःगु थःम्हं

थः त हे थःम्हं गया ज्वीगु

गंसीयाना थःम्हं थः त

सर्गय् ब्वया ज्वीगु

गज्यागु नसा व

भ्यातु व याऊं न मसिइंगु

तःजा-चीजा, तापा-सति

छुहे मथुइंगु ।

ख्पुका थःम्हं थतःहे !

हानं खनेमन्त धका:

जःप्वा:गन, ग्व धका:

थःहे हा ज्विपि

तंका थमं थःत हे

जि गन? ग्व: धका ?

सकसिके न्यं जुइपि

छः थन हे दु धका

ध्वाथिवक क्यंसां

हानं थः हे माःज्वीपि

गज्यागु नसा व

छुहे मथुइंगु

थः त घ्वाना भुमी

भुले जुया जुया

हे भ्वाःज्या वनिगु ।

दैत्य धाय् ख्वाः दानव मखु

मनु धाय् पहः मानव मखु

गज्यागु ल्वय् थव ?

न्हापा न्हापा मदूगु

सितलामाजूया म्ये ख्यर्थै

थःमचा थःम्हुतुं वाय् यंके मालिगु ।

जुये मते क्वःमिलु

हे मस्त छिपि !

छिपि नं फुकं

मेपिंथै हे खः ।

ल्हाः निपां संका

मष्टिष्क ज्वयेका

याय् मफईंगु छुं हे मदु

संसार थःथे हे खः।

मां बौ नापं थः नं

न्हिलय् ख्वये सय् की

भिं मभिं स्वया:

चिले न्हाय् सय्की

जुई मखु दूःख

गवले गवले नं

थव खँ नुगलय्

छुं व्याकं थुईकी !

सुभाय् !

स्वन्ति नखा: व उकिया महत्व

⊕ ओम घौमडेल

नेवःतय दाँछियंक थी थी नखा हनेगु थगु हे म्हसिका द। दाँयदाँस गाथामोग चरे निसें थी थी नखाचखा न्ह्याई। बछि बछिया छगू छगू नखा हानेगु भोलय मोहनी नखा धुंक कति पुन्हि वई। कति पुन्हि धुंक स्वन्ति या तिहार नखा न्ह्याई। थव नखा दाँयदाँस कार्तिक कृष्ण त्रयोदशी निसें कार्तिक शुक्ल तृतिया तक डान्हु तक न्ह्याई। कार्तिक कृष्ण त्रयोदशी खुन्हु कोपुजा याई। कवं भिगु वातावरण्य जख दईम्हा साप हे ज्या वम्हा पन्छि ख। थुखुन्हुं वव याता पुजा यात धःसा दाँछियंक भिसं भिंगु जक न्यने दई धायेगु धापु द। अथेहे कार्तिक कृष्ण चर्तुदशी खुन्हुं खिचा पुजा याई। को थें खिचा नं भिता साप हे ज्या वम्हा प्राणी खः। थवहे भोलय कार्तिक कृष्ण औसी। खुन्हु लक्ष्मी पुजा भक भक धायेक याई। पिखालाखी निसें ढुकुटी तक सिँचा बाँथिल, पालाचाय मता च्याक, बुई वगु न्हगु वा याता पुजा याड नेवतयसं लक्ष्मी पुजा यागु दई। न्हापा न्हापा सा थुखुन्हुं हे दाँछि यंकया हिसाव फुक्क साल तमामी याइगु चलन द। थुखुन्हुं पुजा याईम्हा लक्ष्मी द्यः थानायापुं चित्रकारतयसं नेवभवतय च्ययोतम्हा द्यः ख। गुम्हा द्यः याता खँमेयांगु ला तक छायेगु चलन नं द।

कार्तिक शुक्ल प्रतिपदा नेवतयगु दाँछिया न्हापांगु दिन खः। नेवतयसं मानेयाईगु नेपाल सम्वत थुखुन्हुं निसें न्ह्याई। नेपाल सम्वत थौ स्वयो ११३९ हाँ शंखधर साख्वा नांयाम्ह छम्हा बंजा नं थगु हे ध्यबां जनतायागु त्यासा पुल न्हगु सम्वत न्ह्याकल। थव सम्वत याता थगुनं नां मतसे, उगु इलय्या जुजुया नां मतसे, भीगु थःगु हे देशया नां पाखे न्ह्याकल। हलिमय नेपाल सम्वत हे छगू जक थजगु सम्वत खः, गुगु सम्वतया माध्यमं नेपा देयया नां थौं संसारय् हःने वगु द। थुखुन्हुं सुथाय ख्वपया खौमा त्वालय् दयेक तःगु जगतसुन्दर मल्लया भक्वातांखय् दाँयदाँसं स्वँम क्वखाय्केगु ज्याभक्व नं न्ह्याड वगु यक्व दाँ दत। थुखुन्हुं ख्वपय्त छै

छैं परिवार फुक्क नपां च्वनी। थाकाली निसें भक्व लाक्क च्वनी। थःथःगु हने ना, चिकं, अबिर, लावा, तयो मन्द च्वई। मन्दया द्यनने म्हा दु दःगु क्वखा व खेलुइतः च्याक छैं थाकालीम्हा नकिं नं फुक्कसिता पुजा याई। थव पुजा हे म्हा पुजा खः। थव पुजाया भोलय ख्येंस्वगं बियेम। स्वन्तिया दक्कले लिपांगु दिन किजापुजा खः। किजा पुजा खुन्हुं छैं छैं पत्तिक्कं तताकैंहे पिनी साप हे लिमलाई। थुखुन्हुं तता कैंहेपु ख्येंस्वंग, धौ ग्व, मसलाच, तसी, भोगत्या, खोसीं, थें सा सागु हलंजवल ज्वडः दाजुकिजापिंता पुजा याई। थथे पुजा यात धसा दाजु किजापिनिगु आयु ताहाक जुई धायेगु चलन द।

स्वन्ति अर्थात तिहार थथे डान्हु तक हानिगु जुयो थव नखा याता यमपञ्चक नं धः। अथेला ख्वपय तयगु निम्ति थव नखा तिहार यमपञ्चक स्वयो स्वन्ति हे ख। थव इलय भीथाय थी थी स्वं अले सि (फलफूल) दईगु जुयो थव इलय तःसी, भोगत्या, सन्तरासी, सिंगाली, ब्यांगिली थजगु हलंजवल छ्यलेता भी पुर्खातयसं न्हापानिसें हे थव नखा न्ह्याकगु ख। अले थव इलय बुई नं न्हगु वा वईगु जुयो थवहे वा याता धनया रुपय पुजा यायेता थव नखा निस्वंगु खः। तर थौं वयो थव नखा हानेता मनुतयंस फयांफक्व फर्माइस यायेगु यड हगु द। चायागु पालचा च्याकेगु थासय बिद्युतीय भिलीमिली मता वल। मखमली, सयपत्री निसें थी थी स्वं तक नं बिदेशं आयात याईगु जुल। भीगु देशय मरुगु काजु, पिस्ता, ग्वैं, लवाड, सुकुमेल, मस्त्या बराड, दालचिन, मखं, थजगु भाइ मसलाया लागि हे करौडौ कराड ध्यबा बिदेशय वानिगु जुल। भूझ्चम्पा, बार, पटाका जकया लागि लाखौ तका पिँहा वानिगु जुल। अयजुयो भीसं भीगु स्वन्ति नखा थगु हे पह वयेक हाने। देशयागु ध्यबा फयांफक्व बिदेशय मछवये। थवहे स्वन्ति नखाया फुक्कसिता भिन्तुना।

कासा जिउ बल्लाकेता जक मखु, मिले जुयो वाने सय्केया निंति नं खः।

२०७५ कार्तिक ११ गते आइतबार नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायो नारायणमान बिजुकछे (रोहित) जु मू पाहाँ जुयो ख्वप नगरपालिकां २०७५ कार्तिक ११ गते निसें १७ गते तक जुझु ख्वप दे ब्यागु विद्यालयस्तरीय खेलकुद प्रतियोगिताया उलेज्या सहिद स्मृति खेल मैदानय् याड दिल । उग् ज्याभ्वः स वय्कलं कासा म्हितेगु थःगु जिउ बल्लाकेता जक मखु मिले जुयो वाने सय्केया निंति नं खः धायोदिल । कासां अनुशासन नपां कासामितय्ता शारीरिक, मानसिक व बौद्धिक विकासयाय्ता गवाहाली याइगु खाँ नं कड दिल । थःस्वयो कमजोर पिन्ता स्यनिगु अले मेपिनि पाखं सय्केगु भावना ब्वलांके मःगु नपां कासामि तय्सं समाजया निंति ग्यसुलागु ज्या याड क्यने मःगु नं धायो दिल ।

ज्याभ्वसं नगरपालिकाया प्रमुख व ज्याभ्वया सभापति सुनिल प्रजापति जुं थजगु कासा नेपाया संविधानया मौलिक हकख्य् हे च्वयमःगु माग नेमकिपां याड वयो च्वंगु खाँ धायो कासामि तय्गु मन च्वन्ह्याकेता थी थी कासाया ग्वसा व प्रशिक्षण याड वयो च्वंगु खाँ नं कड दिल ।

कासाय् त्या-बु स्वयो नं देया सार्वभौमिकता रक्षा याइपु

देया सार्वभौमिकता ल्यंकय्गु जूसा न्हूगु पुस्ता दानेमः

ख्वप नगरपालिकाया ग्वसालय कार्तिक ११ गते निसें १७ गते तक न्ह्याकगु ख्वप दे डागु विद्यालयस्तरीय टेबुलटेनिस, भलिबल, फुटसल, कबड्डी, खो खो, एथ्लेटिक्स, बुद्धिचाल ब्याडमिन्टन, करांते, उसु, तेक्वान्डो, पोर्टबल व कसिमला पाँय्या सिरपा लः ल्हाय्गु ज्या कार्तिक १७ गते क्वचाल । उगु ज्या भ्वसं नेमकिपाया सचिव व सांसद प्रेम सुवाल जुं कासा अनुशासित जुयो म्हिते मःगु गुकिं राष्ट्रिय व अन्तर्राष्ट्रिय कासामि ब्वलानिगु खाँ कड दिल । देया नां तैपुं अपुं हे कासामि जुगुलिं अमिगु शारीरिक व मानसिक विकासया निंति अनिवार्य संवैधानिक व्यवस्था याय् मगु खाँ ज्वड संसदय् ल्वाड च्वडागु खाँ कड दिल ।

संविधान संशोधनय् वंशजया आधारय् नागरिकता विय मगु, हिमाल, पहाड व तराई मिले याड प्रदेश दय्केमःगु खाँ नपां देया सार्वभौमिकता ल्यंक तय्गु खसा न्हूगु पुस्ता दाने मःगु खाँ ब्याक दिल ।

निर्मला पन्तयाता स्यापुं हत्यारातय्ता सरकार हे त्वपुयो तःगू ज्वी धाय्गु शड्का यासें रक्षक हे भक्षक जुइक ज्या साड च्वंगु खाँ वय्कलं कड दिल ।

अथेहे ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिज्

विद्यार्थी ब्वलांकेगु मति तय् मःगु धायोदिल ।

ज्याभ्वःख्य् प्रदेश नं. ३ या सांसद सुरेन्द्रराज गोसाईंजुं सुसंस्कृत समाज हे बांलाइगु जुगुलिं थजगु कासा व कासामि तय्ता स्थानीय सरकारं तेवा वियमःगु खाँ कड दिल । वयकलं कासा म्हितेगुनं जीवनय् मदय्कं मगागु छगु अड्ग धासें दे याता ब्वथलि पिनिगु विरुद्धय् देशभक्तिपूर्ण भावना दःपुं नागरिक दयकेमःगु खाँ कड दिल ।

अथे हे उपमेयर मय्जु रजनी जोशी जुं ल्यासे ल्याम्हो पिन्ता हःने हय्गु ज्याख्य् कासां तधांगु ज्या याइगु धासें मिसा कासामि पिन्ता आत्मरक्षाया निंति कासां तस्कं गवाहाली जुइ धायो दिल ।

ज्याभ्वःख्य् प्रजिअ नारायणप्रसाद भट्ट, ख्वपया प्रहरी उपरीक्षक हिमालयकुमार श्रेष्ठ, वडा नं. १ या वडाअध्यक्ष श्यामकृष्ण खत्री, वडा नं. ७ या वडाअध्यक्ष उकेश कवां व वडा नं. २ या वडाअध्यक्ष हरिप्रसाद बासुकलाजु पिसं नं नुवाड दय्गु खः । ख्वपया थी थी ६९ गु स्कूलया १८१४ म्ह कासामि तय्सं धिंधि ब्ला यागु खः । ख्वप नगरपालिकाया जनप्रतिनिधिपूं पूर्वजनप्रतिनिधि पुं वा थी थी विद्यालयया विद्यार्थी, शिक्षक पुं नपां च्याली याड उगु ज्याभ्वः न्ह्य ज्यागु खः ।

थौया ब्वनामि पुं कन्हेया भाला कुविपुं मस्त खः धासें थजगु कासां कासामिपिन्ता अनुशासन स्यनिगु नपां समाजया निंति जिम्मेवारी मनय् तय्किगु जुयमःगु खाँ कड दिल । सरकारया बांमलागु नीति कासामि पिनिगु मनय् बाँमलागु प्रभाव लाइगु, नपां विदेश पलायन जुझु खाँ नं कड दिल । जनताया गवाहाली दगुलिं फुक्क धाय् थें ज्या याय् अःपुगु खाँ धायो दिसें ब्वनेगु व कासा म्हितेगु नपां येकसा अःपुइगु खाँ कड दिल ।

नेमकिपा प्रदेश नं. ३ या सांसद मय्जु सृजना सैंजुं ख्वप नगरपालिका थी थी विद्याख्य् कासा ख्यलय् नं उदाहरणीय जुयो क्यंगु खाँ नपां आत्मरक्षाया निंति व समाजय् भेले पुनेता कासा म्हिते मःगु खाँ नं कड दिल ।

वडा नं. १ या वडाअध्यक्ष भाजु श्यामकृष्ण खत्री लसकुस याड न्ह्याकगु उगु ज्याभ्वलय् वडा नं. ७ या उकेश कवांज्य्, वडा नं. २ या वडाअध्यक्ष हरिप्रसाद बासुकला व वडा नं. ९ या वडाअध्यक्ष रविन्द्र ज्याख्व नं नुवाड दय्गु खः ।

कासाय् ब्वति कपुं विद्यालयतय्ता दसिपौ नपां म्हितेगु सामान इना ब्यूगु ख । उगु कासाय् दक्कले तालापुं कासामितय्ता दसिपौ नपां उपाधि ब्यूगु खः ।

ख्वप पौ

ख्वप दे डांगु विद्यालयस्तरीय थी थी कासा धिं धिं बला

ख्वप पौ

ख्वप दे डांगु विद्यालयस्तरीय थी थी कासा धिं धिं बला

